

La Comédiathèque

Karantæne

Jean-Pierre Martinez

comediatheque.net

Teksten til dette skuespil kan downloades gratis. Opførelsesrettigheder, som udgør en rimelig betaling for forfatterens arbejde, er imidlertid et lovmæssigt krav. Uanset om du er amatør eller professionel, skal du indhente tilladelse til at opføre stykket og betale de tilsvarende royalties for produktionen. For at kontakte Jean-Pierre Martinez og anmode om tilladelse til at opføre et af hans værker:

<https://jeanpierremartinez.net/en/contact-2/>

Karantæne

Jean-Pierre Martinez

Oversættelse og bearbejdelse ved forfatteren

Fire personer, som ikke kender hinanden, bliver mod deres vilje sat i karantæne i det, der viser sig at være et forladt teater. Bag en imaginær glasrude bliver de observeret af en gruppe mennesker (publikum). De formodede syge begynder at stille sig selv en række spørgsmål. Hvilken virus kan de være blevet smittet med? Hvad risikerer de egentlig? Hvornår og hvordan vil alt dette ende? Lidt efter lidt går det op for os, at dette klaustrofobiske scenarie udspiller sig i en nær fremtid, hvor Big Brother hersker, og at årsagen til karantænen måske ikke udelukkende er medicinsk...

Personer:

Dom

Pat

Max

Sam/Kim

Rollernes køn er valgfrit, og alle figurer bør have et unisexpræget, næsten uniformt udtryk. Skuespillerne kan også skifte roller under forestillingen; hver rolle markeres med et kostume (blå, lyserød eller grøn patientkittel, hvid sygeplejerskekittel, sort Mao-jakke). I denne version er Dom og Max mænd, mens Pat og Sam/Kim er kvinder.

Akt 1

Scenen kan være helt bar bortset fra en eller to stole. Dom kommer ind med usikre skridt. Han har den slags patientkittel på (blå, lyserød eller grøn), som man bruger på hospitaler. Han ser undrende omkring sig, opdager til sin forbløffelse publikum og går nærmere for at betragte dem med et bekymret udtryk. Pat, iført den samme slags tøj, kommer ind bag ham.

Pat – Goddag.

Dom farer sammen, vender sig forskrækket og får øje på Pat.

Dom – Du gav mig et chok...

Pat – Undskyld... Så du er også...?

Dom – Ja...

Et akavet øjeblik.

Pat – Vi har set hinanden før, ikke?

Dom – Jeg tror, vi sad i samme togvogn.

Pat – Vogn 13, ja! Jeg ved ikke, om det har noget med sagen at gøre...

Dom – Med sagen? Du mener på grund af tallet 13?

Pat – Nej, med at vi begge to er her! Fordi vi sad i samme vogn...

Dom – Det ved jeg ikke. For at være ærlig aner jeg ikke, hvorfor vi er her.

Pat – Heller ikke jeg. Jeg forstår ingenting. Da jeg stod af toget, bad to betjente mig om at følge med...

Dom – Er du sikker på, at de var politifolk?

Pat – Det tror jeg... De havde masker på. Altså ikke masker... Mundbind, sådan nogle man bruger på hospitaler. De satte mig ind i en ambulance, og...

Dom – En ambulance? Er du sikker? For hvis de var politifolk...

Pat – Lad os sige... en varevogn.

Dom – En politivogn indrettet til sygetransport.

Pat – Ja, sådan noget... De kørte mig hertil og... sagde, at jeg skulle vente. Hvad med dig?

Dom – Det samme... Så de sagde heller ikke noget til dig.

Pat – De sagde, at jeg skulle vente.

Dom – Og... du hørte ikke andet?

Pat – Nej... (*Et øjeblik*) Jeg tror, jeg hørte ordet karantæne.

Dom – Nå ja...?

Pat – Hørte du også det?

Dom – Ikke rigtigt...

Pat – Det er vel det mest sandsynlige, ikke?

Dom – Karantæne, ja... Hvad skulle det ellers være?

Pat – Det ville forklare mundbindene.

Dom – Ja... Og hvad gør vi så nu?

Pat – Vi venter... Det var det, de sagde, ikke? At vi skulle vente.

Et øjeblik.

Dom – Karantæne... Hvis de tager ordets gamle betydning bogstaveligt, fyrrer dage... så håber jeg, at vi får en forklaring inden da.

Pat – Det hedder karantæne, men... det behøver ikke være fyrrer dage. Det afhænger af sygdommen.

Dom – Tror du, det drejer sig om en sygdom?

Pat – Hvad ellers? Hvis de sætter os i karantæne...

Dom – Ja... Det må være en virus.

Pat – Meget smitsom, går jeg ud fra.

Dom – Ja... sikkert.

Pat – Jeg har ingen symptomer. Har du?

Dom – Nej, heller ikke mig.

Pat – Men... det betyder jo ikke, at vi ikke er syge. Det afhænger af inkubationstiden.

Dom – Er du læge?

Pat – Datamatør.

Dom – Datamatør?

Pat – I gamle dage sagde man vist IT-specialist.

Dom – Nå... Så du kender til virusser...

Pat – Jeg har især tre børn... Hvad med dig?

Dom – Jeg har ingen børn.

Pat – Nej, jeg mente... Du er heller ikke læge?

Dom – Jeg er oplærer.

Pat – Oplærer...

Dom – Før i tiden sagde man vist lærer. I morgen siger man måske... dressør.

Pat – Jeg forstår...

Dom – Nå gør du? Og hvad er det, du forstår?

Pat – Nej, jeg mener... Du ved endnu mindre om virusser end jeg gør...

Et øjeblik.

Dom – Så inkubationstiden afhænger af virussen?

Pat – Netop... Nogle gange kommer de første symptomer en uge efter smitten. Nogle gange før, nogle gange senere.

Dom – Du ved godt nok en del om, hvordan epidemier spreder sig... for en, der ikke er læge.

Pat – Som sagt har jeg tre børn. Når den ene bliver syg, går der sjældent mange dage, før de to andre følger efter.

Dom – Men vi er jo ikke syge!

Pat – Man kan godt smitte, længe før man selv bliver syg.

Dom – Ja... Hvis vi virkelig bærer rundt på virussen.

Pat – Derfor karantænen, sandsynligvis... Men de forklarer os det nok snart.

Dom – Ja, sikkert...

Max kommer ind, iført det samme som de andre.

Dom – Nå... Jo flere tosser vi er...

Pat – Jo flere tosser?

Dom – Det var et udtryk, man brugte i gamle dage... Jo flere tosser vi er, desto mere... Nej, glem det.

Pat – Måske kan herren fortælle os lidt mere.

Max, der ser temmelig desorienteret ud, går frem mod publikum.

Dom – Det ville jeg ikke satse på. Han ser ikke ligefrem helt klar ud.

Pat – Goddag.

Max – Nå, goddag... Jeg... Jeg er også lige kommet...

Dom – Hvordan ved du, at vi lige er kommet?

Max – Hvad mener du?

Dom – Du sagde: "Jeg er også lige kommet." Hvordan ved du, at vi lige er kommet? Vi kunne have været her i ugevis...

Max – Har I været her i flere uger?

Pat – Vi er lige kommet.

Max – Nå... Ligesom mig. Det var jo det, jeg sagde.

Pat – Ja...

Max – Og... ved I, hvorfor vi er her?

Dom – Vi håbede lidt, at du kunne fortælle os det...

Max – Det aner jeg ikke... De snuppede mig, lige da jeg stod af toget, uden en forklaring. Jeg har altså andet at lave.

Pat – Og jeg da... Mine tre børn venter derhjemme. For slet ikke at tale om min mand. Hvad med dig?

Max – Jeg er ikke gift. Jeg havde bare taget en hurtig tur sydpå for at besøge min mor på hospitalet.

Dom – Er hun også syg?

Max – Hun har brækket lårbenshalsen.

Pat – Det smitter i det mindste ikke...

Max – Nej, men hvem betaler mig for det her? Jeg har to opgaver, der skal være færdige inden ugens udgang...

Pat – Måske får vi erstatning. Er du håndværker?

Max – Jeg er blikkenslager.

Dom – Og når man endelig har brug for en, er de aldrig til at opdrive...

Max – Hvad?

Dom – Ikke noget...

Pat – Blikkenslager... Det ord har jeg hørt før, men jeg kan ikke helt huske, hvad det betyder.

Dom – Nu om dage siger man reparatør.

Pat – Nå ja...

Dom – Herren er specialiseret reparatør. Han reparerer rør, afløb, vandhaner... Blikkenslager, som man sagde i gamle dage.

Max – Netop.

Dom – Så du ved heller ikke, hvorfor de har spærret os inde her?

Pat – Tror du, vi er spærret inde?

Dom – Spærret inde eller ej: Hvis vi er i karantæne, må vi vel ikke gå ud?

Max – Så I tror, vi er i karantæne?

Dom – Ifølge damen her, som er ekspert på området, bærer vi på en virus og smitter. Derfor har de isoleret os.

Max – En virus? Hvilken virus?

Pat – Det... Det må være en ukendt virus. Ellers fandtes der allerede en vaccine, og så havde de ikke sat os i karantæne.

Max – Okay... Men hvorfor os? Ved I det?

Pat – Vi må have været i kontakt med en syg person uden at vide det... Du sagde, at du havde besøgt din mor på hospitalet?

Max – På grund af et brud!

Pat – Ja... Men hospitaler er fulde af virusser, ikke? Det ved alle...

Max – Så nu er det min skyld, eller hvad...

Dom – Rolig nu, mand. Der er ingen, der bebrejder dig noget.

Pat – Og hvis vi skal være spærret inde her i ugevis, er det bedst, at vi holder sammen.

Max – Tror du, de beholder os her i flere uger?

Pat – Det ved vi ikke. Lige nu ved vi ingenting.

Et øjeblik.

Max – Og hvordan har I det?

Pat – Fint... Jeg ville selvfølgelig hellere være taget direkte hjem til min mand og mine børn, men altså...

Max – Nej, det er jeg ligeglad med. Jeg mener... Føler du dig syg?

Pat (*fornærmet*) – Ikke endnu.

Max – Og dig?

Dom – Jeg har det fint. Men... tak for omsorgen.

Max – Heller ikke jeg... Jeg er i topform.

Dom – Det var godt... Vi er glade på dine vegne...

Max ser sig endnu en gang omkring.

Max – Ved I egentlig, hvor vi er?

Dom – Nej... Vi kunne ikke se noget fra den rustvogn, der kørte os hertil. Ruderne var dækket til.

Max – En rustvogn? Er du sikker?

Dom – Sagde jeg det? Nej, jeg mente selvfølgelig en sygetransport.

Pat – Vi kørte højst et kvarter. Vi kan ikke være ret langt fra stationen...

Max – Nej... men det her er ikke et hospital.

Pat – Nej... Men indtil videre er vi jo heller ikke syge.

Max – Det er mærkeligt... Hvad er det her for et sted...? (*Han går rundt på scenen og stivner, da han får øje på publikum.*) Og hvem er de?

Pat – De? Hvem?

Max (*peger på publikum*) – Dem!

Pat går frem og kniber øjnene sammen.

Pat – Jeg kan ikke se noget... De der lys... De blænder...

Max – Der! Alle de mennesker, der sidder og kigger på os!

Pat (*får øje på publikum*) – Nej... Hvad er det her...? (*Til Dom*) Har du set dem?

Dom – Ja... Det var det første, jeg så, da jeg kom ind.

Pat – Det kunne du godt have sagt!

Dom – Hvad?

Pat – At nogen kiggede på os! At nogen lyttede med!

Dom – Det gik helt ud af hovedet på mig... Hvad havde det ændret? Vi har jo ikke gjort noget forkert, vel? Og vi har ikke sagt noget forkert...

Pat – Det håber jeg...

Max – Jeg har i hvert fald ikke sagt noget som helst.

Pat – Det her er et mareridt...

Max – Tror I, de kan høre os?

Dom – Jeg tror ligefrem, det er derfor, de er her.

Max – For at lytte til os?

Pat – For at observere os i hvert fald. Vi er jo til observation. De skal se, hvordan sygdommen udvikler sig...

Max – Det er mærkeligt. Vi kan ikke høre dem.

Dom – Måske fordi de ikke siger noget.

Pat – Eller også sidder de bag en glastrude.

Max – En glastrude?

Pat – Som i et forhørslokale, du ved... (*Hun kniber øjnene sammen mod projektørerne, der blænder hende.*) Og med alt det lys, de sender lige i hovedet på os...

Dom – Jeg har aldrig været i et forhørslokale før. Ikke før i dag, i hvert fald.

Pat – Jo, du ved godt, hvordan det er. Fra den rigtige side kan man se folk, men de kan ikke se én.

Max – Folk?

Pat – De mistænkte!

Max – Ja, men her kan vi jo se dem.

Dom – Én ting er sikker: Hvis jeg en dag ender i et forhørslokale, bliver det bestemt ikke på den rigtige side.

Max – Den rigtige side...? Hvilken side er det?

Dom – Den rigtige side af ruden! Den, hvor man kan se uden selv at blive set...

Max – Så ifølge dig er det dem, der skal forhøres... og vi er her for at se på.

Pat – Du har ret, det hænger ikke sammen. Vi er jo ikke politifolk...

Dom – Hvis du siger det...

Pat – Hvad skal det betyde?

Dom – Du lader også til at vide en hel del om forhørslokaler...

Pat – Hvad er det, du antyder?

Dom – Ikke noget... Du ved næsten alt om virusser... Du ved, hvordan et forhørslokale ser ud. Du er vel ikke sendt af dem?

Pat – Dem? Jeg forstår ikke...

Max – Du kunne være plantet her. Jeg tror, det er det, han prøver at antyde. En spion, hvis du foretrækker det...

Pat – Jeg tror snarere, at vi alle sammen er ved at blive skøre. De mennesker er sikkert læger. De observerer, hvordan sygdommen udvikler sig, uden selv at risikere at blive smittet.

Max – Vi kan jo bare lade som om, de ikke er der.

Dom – Ja. Det gør vi... Som om alt var helt normalt. Som om vi ikke var forsøgsdyr i et laboratorium, overvåget døgnet rundt af hundrede specialister, der vil se, hvor hurtigt vi dør, og på hvilken måde...

Sam, iført det samme som de andre, kommer ind bag dem.

Sam – Goddag...

Pat – Måske kan damen her fortælle os noget... Goddag. Er du læge?

Sam – Jeg er informant.

Pat – Informant?

Dom – I gamle dage sagde man vist journalist.

Max – Nå... Så du er ligesom os.

Sam – Er I alle sammen informanter?

Max – Nej... Jeg mener, du er ligesom os... Du ved heller ikke, hvorfor de har ført os hertil.

Sam – Beklager, men jeg aner det ikke. Jeg var lige stået af toget...

Dom – Ja ja, det ved vi godt...

Sam – Jeg svarer bare... Hvis I allerede ved det, hvorfor spørger I så?

Max – Men vi ved jo ingenting, det sagde vi lige!

Sam – Du behøver ikke hidse dig op.

Max – Undskyld. Du har ret.

Sam – Altså, jeg steg af toget, og... nogle politifolk førte mig hertil. Jeg har ikke fået andre oplysninger. Jeg aner ikke, hvorfor vi er blevet tilbageholdt.

Dom – Sagde de, at du var anholdt?

Sam – Ikke direkte, men...

Pat – Jeg hørte snarere ordet karantæne. Det var i hvert fald det, jeg opfattede.

Sam – Måske talte de om din alder...

Dom – Ja, så blev vi meget klogere...

Sam – Hvis politiet har tilbageholdt os, må der vel være en god grund.

Dom – Nå, så nu er vi tilbageholdt af politiet?

Sam – Undskyld... Jeg mente til observation...

Pat sænker stemmen og peger diskret mod publikum.

Pat – Så du ved heller ikke, hvem alle de mennesker er, der sidder og kigger på os...

Sam bemærker publikum, men viser ingen overraskelse.

Sam – Nej...

Max – Så du var også med det tog?

Sam – Vogn 13. Sæde 40. Hvad med jer?

Pat – 42.

Max – 41.

Dom – 43.

Sam – Så sad vi lige ved siden af hinanden.

Pat – Eller over for hinanden.

Sam – Det kunne forklare, at vi blev smittet af den samme person... Men hvem?

Hun sender de tre andre et mistænksomt blik. De ser alle rådvilde ud.

Pat – Vi ser godt nok latterlige ud i det her tøj. Jeg føler mig som en patient på en lukket afdeling...

Max – Men sindssyge smitter vel ikke... gør det?

Sam – Lad os for en sikkerheds skyld undgå fysisk kontakt.

Dom – Nå, havde du da tænkt dig at...?

Pat – Vi bør også undgå at hoste. Eller i det mindste holde hånden for munden.

Dom – Hvorfor har de så ikke givet os mundbind, hvis vi smitter?

Pat – De mener vel, at det er ligegyldigt mellem os. Hvis vi allerede alle sammen er dømt...

Sam – Dømt?

Pat – Undskyld, jeg mente smittet.

Max – Så er der jo heller ingen grund til at holde sig for munden, når man hoster.

Dom – Og så kan vi vel også røre ved hinanden, ikke?

Sam – Vi kunne i det mindste præsentere os først. (*Rækker hånden frem mod Dom*)
Sam.

Efter en kort tøven tager Dom imod Sams hånd.

Dom – Dom.

Sam gør det samme med de to andre.

Pat – Pat.

Max – Max.

De giver alle hinanden hånden med en vis nervøsitet. Pludselig knitrer det i en højttaler, og en stemme høres.

Stemme – Goddag alle sammen. Kan I høre os?

Et øjebliks tøven.

Sam – Bekræftet. Fem ud af fem.

Dom – Lad os nu sige fire ud af fem.

Stemme – Først vil vi gerne beklage de gener, som den krise, vi alle står over for, desværre har gjort nødvendige. Vi var nødt til at handle hurtigt og nåede ikke at forklare jer ordentligt, hvorfor I er blevet frihedsberøvet... Jeg mener, midlertidigt tilbageholdt i dette isolationsområde for at undgå enhver kontakt med omverdenen...

Pat – Kan vi så få at vide, hvad det helt præcist er for en sundhedskrise?

Stemme – Det er lidt vanskeligt at forklare gennem en højttaler. Men bare rolig. Vi kommer snart ind til jer. Indtil da sørger vi for, at I ikke mangler noget. I indgangen står der et køleskab og nogle velforsynede skabe, så I kan få noget at spise. Der er også en dør ud til en gang med værelser, alle med eget badeværelse og minibar. Det er temmelig spartansk, men I vil opdage, at der er alt, hvad I behøver...

Dom – Alt, hvad vi behøver?

Stemme – Der er endda bordfodbold.

Max – Kan vi i det mindste få at vide, hvor længe det her skal vare?

Pat – Min mand og mine børn venter derhjemme. Altså, især mine børn...

Stemme – Bare rolig. Jeres familier, arbejdsgivere eller kunder er blevet informeret. Vi ønsker jer et behageligt ophold. Vi ses snart.

Det knitrer igen i højttaleren, og så bliver der stille.

Pat – Behageligt ophold?

Dom – Nå, det var så det... Nu kan vi bare holde kæft og vente...

Sam – Det er jo vanvittigt...

Alle står et øjeblik målløse.

Pat – Jeg ringer til min mand. Bare så han ved det. (*Hun tager sin mobil frem.*) Og måske ved de mere udenfor... (*Hun trykker på en tast, og hendes ansigt stivner.*) Jeg har intet signal... Hvad med jer?

Dom tager sin mobil frem.

Dom – Heller ikke mig.

Sam – De må bruge en signaljammer...

Max – Men hvorfor?

De ser uforstående på hinanden.

Pat – Så vi er virkelig afskåret fra omverdenen...

Dom – Hvad gør vi?

Sam – Hvad vil du have, vi skal gøre?

Et øjeblik.

Max – Vi kan jo æde noget.

Dom – Hvad?

Max – De sagde, hvor maden er.

Dom – Så vi bliver holdt fanget her uden at vide hvorfor, uden nogen mulighed for at kommunikere med omverdenen, og det eneste, han tænker på, er mad...

Max – Har du en bedre idé?

Dom – Nej...

Max – Så gør I, hvad I vil. Jeg er hundesulten...

Han går. De tre andre ser på hinanden.

Sam – Jeg må indrømme, at jeg også er lidt sulten...

Hun går.

Dom – Hvad tænker du?

Pat – Når alt kommer til alt... hvad skulle vi få ud af at sulte os ihjel?

Hun går. Efter et øjeblik følger han efter.

Sort.

Akt 2

Lyset vender tilbage. Dom og Pat går rastløst frem og tilbage som løver i et bur. Max betragter dem roligt, mens han spiser et stykke pizza.

Pat – Var vi ikke fire før?

Dom – Jo...

Pat – Den fjerde er væk...

Dom – Hvad var det nu, hun hed?

Max – Kim.

Pat – Kim?

Dom – Sam, tror jeg.

Max – Sam, ja...

Dom – Hvad mon de har gjort ved hende?

Max – Måske har de løsladt hende.

Pat – Løsladt hende? Hvorfor så ikke os?

Dom – Eller også er hun død...

Pat – Død? Mener du... af den sygdom?

Dom – Det ved jeg ikke. (*Til Max*) Hvad tror du?

Max – Ja, måske er hun død.

Pat – Det har i hvert fald ikke ødelagt din appetit...

Et øjeblik.

Dom – Hvor længe har vi været her?

Pat – En uge, vil jeg tro. Ikke?

Max – Præcis syv dage.

Pat – Ja, netop... En uge. Jeg føler, jeg er ved at blive vanvittig.

Dom – Også mig.

Pat – Helt bindegale er vi ikke endnu. Men bundet til stedet, det er vi.

Max – Under alle omstændigheder har de sagt, at vi skal blive her.

Dom – De? Hvem er "de"?

Max – Autoriteten. Altså sundhedsmyndighederne. De sagde det over højttaleren. Hørte I det ikke?

Pat – Det var bare en anonym stemme i en højtaler...

Dom – Det er rigtigt. Hvad ved vi egentlig? Måske er vi blevet bortført...

Max – Af politiet?

Pat – Det kunne have været falske betjente. De havde jo mundbind på...

Max – Hvorfor skulle nogen bortføre os?

Dom – For at kræve løsepenge af vores familier? Jeg har ingen familie... Og jeg går ud fra, at I heller ikke er milliardærer.

Pat – Jeg har kun min lejlighed, og den tilhører banken, indtil mit halvtredsårige lån er betalt ud. Jeg tror ikke, banken ville betale løsepenge for at få mig fri... bare i håb om, at jeg kunne fortsætte med at betale af.

Dom – Og der er jo heller ingen, der har krævet løsepenge.

Max – Ikke så vidt jeg ved.

Dom – Vores kidnappere har sikkert opdaget, at vi ikke er rentable ofre, og så er de skredet. De glemte bare at lukke os ud...

Pat – Eller også er vi gidsler. Gidseltagninger kan vare meget længe. Flere år nogle gange.

Max – Gidsler?

Pat – Hvorfor ikke? De har nogle krav og truer med at slå os ihjel, hvis myndighederne ikke giver dem, hvad de vil have.

Max – Så er I godt nok på røven.

Dom – I?

Max – Nej, jeg mener... vi. Så er vi på røven. Det er længe siden, myndighederne holdt op med at give efter for terroristers afpresning. Også når gidslers liv er i fare.

Et øjeblik.

Pat – Jeg tror, vi er ved at fantasere os helt væk... Nej. Det er bare en karantæne. Punktum.

Dom – Tror du?

Pat – Det foretrækker jeg i hvert fald at tro. Ellers bliver jeg vanvittig...

Max – Du har ret. Man skal ikke se sort på alting.

Pat – Det vigtigste er, at ingen er syge... Hvis det virkelig er karantæne, slipper de os ud på et tidspunkt...

Max – Hvilket onde kan vi mon være blevet smittet med?

Dom – Det var interessant. Du sagde "hvilket onde", ikke "hvilken sygdom".

Pat – Hvad skulle man ellers kunne blive smittet med? Ud over en sygdom?

Max – Aner det ikke... Det var bare noget, jeg sagde... Hvad mener du?

Dom – Ingenting. Jeg mener ingenting. Og hvis jeg gjorde, var det ikke dig, jeg ville fortælle det til.

Pat vender sig mod publikum.

Pat – Og de er stadig her...

Max – Måske kan de heller ikke skride.

Pat – Skulle de også blive holdt som gidsler?

Dom – Hvis de frit kan gå, forstår jeg virkelig ikke, hvorfor de ikke allerede har gjort det.

Max – Nej... For der sker jo ikke ligefrem noget særlig spændende.

Pat – Det føles som et realityprogram. Selv vi ender med at kede os...

Doktor Kim kommer ind bag dem. Det er den samme skuespiller, som tidligere spillede Sam. Hun er iført en sort Mao-jakke og har et tv-værtsagtigt smil på læben.

Kim – Goddag, kære venner!

De tre andre vender sig overrasket om.

Pat – Hun har ikke samme kittel på som os. Hun må være læge.

Dom – Det er mærkeligt, hendes ansigt virker bekendt...

Pat – Jeg synes også, jeg har set hende før.

Max – Måske vil hun fortælle os, hvad vi laver her...

Dom – Endelig!

Pat – Goddag, doktor. Betyder det, at vi bliver lukket ud?

Kim – Ikke helt endnu...

Dom – Kunne du ikke begynde med at fortælle os, hvem du er, og hvorfor vi er her?

Kim – Jeg er... jeres reformator.

Pat – Reformator?

Kim – Jeg er her for at få jer i form igen.

Pat – Før i tiden kaldte man vist sådan en for inkvisitor.

Dom – Og i morgen kalder man det frelser.

Pat – Men er du læge?

Kim – Jeg er i hvert fald doktor... Doktor Kim. Og jeg er her for at behandle jer.

Dom – Behandle os?

Kim – Lad os sige... føre jer tilbage på rette vej. Vejen til helbredelse...

Pat – Og hvordan har du tænkt dig at gøre det?

Kim – Ved at reformatere jer. Hvis det stadig kan lade sig gøre...

Pat – Så du har ingen vaccine.

Max – Det var da beroligende...

Pat – Men hvorfor holder I os her? Nu må I fortælle os det.

Kim – I har været i kontakt med en farlig person.

Max – Du mener... en person, der bærer på en farlig virus?

Kim – Ja, på en måde. Vi venter på at se, om I også er blevet smittet...

Dom – Men vi har jo ikke fået nogen behandling!

Kim – Der findes ingen behandling.

Dom – Du mener ingen medicinsk behandling?

Pat – Men vi har jo ingen symptomer!

Kim – Det er en lidelse, der kan have meget lang inkubationstid.

Dom – Og hvis vi virkelig er ramt af den virus, hvad vil I så gøre med os?

Kim – Vi afventer instrukser.

Dom – Jeg føler, jeg taler med en robot, hvis harddisk er gået i hak. Er du sikker på, at det ikke er dig, der har en virus?

Pat – Det eneste, der er sikkert, er, at vi har været spærret inde her i en uge uden nogen kontakt med vores familier...

Dom – Ikke engang telefonisk!

Pat – Mobilnettet bliver blokeret. Virusser smitter vel ikke gennem telefonen?

Kim – Det kommer an på virussen...

Pat peger mod publikum.

Pat – Og hvem er alle de mennesker, der sidder og observerer os?

Kim – De er også forsøgspersoner.

Pat – Også dem? Så vi er altså forsøgspersoner.

Kim – Vi vil se, hvordan de reagerer efter længere tids kontakt med svært angrebne personer som jer.

Dom – Men vi har jo ingen kontakt med dem!

Kim – Jo. De kan høre jer. Og de kan se jer.

Max – Jeg føler mig som en hamster i et laboratorium.

Pat – Hvis vi så bare havde et hjul at løbe i.

Kim – Det her er ikke en leg, tro mig.

Pat – Men hvad er det helt præcist for en virus?

Kim – Faktisk... er det ikke helt en virus.

Max – Hvad er det så?

Kim – Snarere noget, der smitter gennem det, man hører. Eller ser. Eller begge dele. Ved efterligning, kan man sige.

Dom – Nå, ja. Nu er det straks meget klarere.

Kim – En person i vogn 13 udviste foran jer en upassende, afvigende og dermed farlig adfærd.

Pat – Hvad for en adfærd?

Kim – Kan I virkelig ikke huske det?

Pat – Nej.

Kim – Ingen af jer?

Dom – Nej.

Kim – Det finder vi ud af. Det er netop derfor, I er blevet isoleret her: for at kontrollere, om I er smitsomme.

Pat – Smitsomme? Men du siger jo, at det ikke er en virus!

Kim – Om I er fristet til at efterligne denne farlige afvigelse, hvis du foretrækker det. Og dermed risikerer at smitte andre.

Pat – Og hvor længe vil I holde os her, før I er sikre på, at vi ikke er... smitsomme?

Kim – Vi afventer instrukser. Indtil da skal I prøve at huske.

Max – Huske hvad?

Kim – Hvad I så og hørte i vogn 13. Jeg giver jer lidt mere tid til at tænke over det...

Pat – Men...

Kim – Det var alt for i dag. Kære venner, vi ses snart igen. Og indtil da: Hvis I mangler noget, skal I bare sige til.

Pat – Sige til? Hvordan? Vi er spærret inde her og har ingen mulighed for at kommunikere med omverdenen! Ikke engang med roomservice...

Kim – Bare rolig... Bed, så skal der gives jer. Søg, så skal I finde...

Dom – Bank på, så skal der lukkes op?

Kim går.

Pat – Huske...

Max – Kan I huske noget?

Dom – Nej... Kan du?

Pat – Heller ikke jeg...

Dom – Og selv hvis vi kunne huske noget, ville ingen af os vel sige det, vel?

Max – Hvorfor ikke?

Pat (*peger mod publikum*) – Jeg minder lige om, at der bliver lyttet med...

Dom – Det glemmer vi næppe.

Max – Når man ved, at nogen lytter... holder man sig vel fra afvigende adfærd, ikke?

Dom – Hvad er afvigende adfærd?

Pat – Afvigende i forhold til hvad?

Max – Det... ved vi ikke...

Pat – Ikke længere.

Dom – Vi må have vidst det engang... men vi har glemt det.

Et øjeblik.

Max – Alt det her gør mig sulten. Gør det ikke jer?

Max går.

Pat – Han tænker virkelig kun på at æde.

Dom – Jeg spekulerer på, om den idiot er her for at holde øje med os.

Pat – Der bliver allerede holdt øje med os, ikke?

Dom – Så for at holde øje med os indefra.

Pat – En spion? Det kunne være hvem som helst af os.

Dom – Ja... Hvorfor ikke mig?

Pat – Jeg tror ikke, du er en af dem.

Dom – Måske er det dig, der er spionen. Og nu prøver du at få mig til at tale.

Pat – Så går det ikke særlig godt. Du siger jo ingenting.

Dom – Jeg er bare forsigtig...

Pat – Så taler jeg.

Dom – Som du vil.

Pat – Jeg sagde, at jeg ikke kunne huske noget, men... det er ikke helt sandt.

Dom – Virkelig?

Pat – Jeg kan huske noget.

Dom – Jeg lytter... (*Peger mod publikum*) Vi lytter alle sammen...

Pat – Jeg kan huske det par, der sad ved siden af os i toget.

Dom – Nå...?

Pat – Manden begyndte at fortælle kvinden en historie.

Dom – En historie?

Pat – En historie om tosser.

Dom – Den vil jeg gerne høre.

Pat – En tosse finder et spejl. Han kigger i det, ser sit eget ansigt og udbryder: "Det fjæs siger mig et eller andet..." En anden tosse tager spejlet, kigger i det og svarer: "Selvfølgelig. Den idiot er jo mig!"

Dom – Og det synes du er en historie om tosser?

Pat – I hvert fald skal man være tosset for at fortælle sådan en meningsløs historie. Det har vi altid lært, ikke?

Dom – Jo...

Pat – Og du kendte allerede historien, før jeg fortalte den...

Dom – Måske.

Pat – Du hørte den ligesom mig i togvognen.

Dom – Lad os sige det. Og hvad så?

Pat – Kvindens ansigt blev... fortrukket. Hun fik kramper i hele kroppen. Så åbnede hun munden, og der kom en slags hakkende skrig ud.

Dom – Et skrig? Hvad for et skrig?

Pat – Ha, ha, ha!

Dom – Ha, ha, ha?

Pat – Ha, ha, ha!

Hun begynder at grine hysterisk.

Dom – Ikke så højt, tak... Hvad skete der så?

Pat – Hun så ikke ud til at have ondt. Manden så på hende, og så begyndte han at få de samme symptomer.

Dom – Så det smitter altså. Hvad skete der bagefter?

Pat – Nogle politifolk kom og tog dem begge med.

Dom – Jeg forstår...

Pat – Selvfølgelig gør du det. Du var der jo ligesom mig.

Dom – Jeg kan ikke huske det...

Pat – Jeg er ikke spion. Du kan godt stole på mig.

Et øjeblik. Han tager hende med bagest på scenen, væk fra publikum.

Dom – Det hedder latter.

Pat – Hvad?

Dom – Den smitsomme sygdom, du lige beskrev symptomerne på. Den hedder latter.

Pat – Latter? Hvad er det?

Dom – En sygdom, som sundhedsmyndighederne ellers havde udryddet. Eller næsten, tydeligvis.

Pat – Men hvad var det for en sygdom?

Dom – En meget gammel lidelse. Lige så gammel som menneskeheden. Symptomerne var forholdsvis harmløse, men den førte til uordnet adfærd. Afvigende, som de kalder det...

Pat – Men jeg har lige fortalt dig den samme historie, og du lo ikke.

Dom – Anden gang er det altid mindre morsomt. Og så har vi mistet vanen med at grine. Vi ved ikke længere, hvad der er sjovt.

Pat – Sjovt?

Dom – Sjovt. Eller komisk. Det, der fremkalder latter. Vi kan ikke grine længere.

Pat – Og dig? Sker det, at du... griner?

Dom – I smug, mener du? For ellers... Du har jo set, hvad der sker med dem, der bliver taget i at grine.

Pat – Og?

Han går tættere på hende og taler dæmpet.

Dom – Jeg er med i en gruppe.

Pat – En terrorgruppe?

Dom – Ja, hvis du vil. Vi mødes i hemmelighed. Vi fortæller hinanden sjove historier og griner. Eller prøver i hvert fald...

Pat – Historier om tosser?

Dom – Skal man være tosset for at gøre grin med myndighederne? Eller ligefrem med Den Øverste Leder...

Pat – Men det er forbudt at kritisere myndighederne, ikke? Og at vise Den Øverste Leder manglende respekt er blasfemi.

Dom – I gamle dage var blasfemi tilladt.

Pat – Hvordan ved du alt det?

Dom – Vi har fundet nogle bøger.

Pat – Bøger?

Dom – Og aviser.

Pat – Hvad er det?

Dom – Det er lidt som en tablet, men bogstaverne er trykt med sort blæk på papir.

Pat – Som på en emballage?

Dom – Og fordi de ikke sendes gennem et netværk, er de umulige at kontrollere.

Pat – Og selvfølgelig er de forbudt.

Dom – Der var engang, hvor de ikke var... Det var en anden tid.

Pat – Det kan jeg ikke huske.

Dom – En tid, alle har glemt. Myndighederne gjorde alt for, at vi skulle glemme den. Blandt andet ved at brænde alle bøgerne.

Pat – Latter...

Dom – Det var efter sigende menneskets særkende. Det, der adskilte os fra sociale dyr som bier, myrer og termitter...

Pat – Vi har stadig intelligensen.

Dom – Men hvor længe endnu... Lærerne er blevet til oplærere. Politikerne til reformatorer. IT-specialisterne er blevet til datamatører og er allerede næsten datamater...

Max kommer tilbage. De afbryder samtalen og anlægger en ubekymret mine.

Pat – Fik du spist?

Dom – Var det godt?

Max – Fremragende.

Pat – Hvad var der i dag?

Max – Pizza.

Dom – Igen?

Pat – Hvor længe har de tænkt sig at holde os spærret inde her og fodre os med pizza?

Max – Jeg kan godt lide pizza.

Dom – Hvad hvis vi stak af?

Max – Stak af? Men det er forbudt, ikke?

Dom – Selvfølgelig... Det var en joke.

Max – Selvfølgelig er det forbudt. Og vi kunne jo risikere at smitte folk udenfor.

Dom – Publikum for eksempel. De ser ikke ud til at grine særlig meget lige nu, men...

Max – Og de ville under alle omstændigheder hurtigt finde jer...

Dom – Godt... Hvad gør vi så?

Pat – Er der mere pizza?

Max – Masser. Fryseren er fuld. De skal bare i mikroovnen.

Dom – Jeg går med.

Dom og Pat går. Kim kommer tilbage.

Kim – Nå? Fik du noget ud af dem?

Max – Ingenting... Jeg er begyndt at tvivle på, om jeg overhovedet er nogen særlig god informant...

Kim – Ja, det gør jeg også... Nå. Men du må da have en mening?

Max – En hvad?

Kim – Hvad tænker du om dem?

Max – Ingenting. Du har altid sagt, at jeg tænker for meget, Chef. Og at det kan være farligt...

Kim – Vi har under alle omstændigheder allerede en sag på dem.

Max – Har I også en sag på mig?

Kim – Selvfølgelig! Det var jo dig selv, der skrev den, efter at du anmeldte dig selv til politiet for at få dusøren. Kan du ikke huske det?

Max – Jo jo... Det indbragte mig ti års internering for at få mig tilbage på rette vej, som du siger.

Kim – Hvis alle var som dig, havde vi langt færre problemer, tro mig.

Max – Er du sikker på, at de mennesker er farlige, Chef?

Kim – Tvivler du stadig?

Max – Nej, selvfølgelig ikke...

Kim – Når du nu ikke kan presse den mindste oplysning ud af dem, skal du skrive en ny rapport om dig selv. Lav en liste over alle dine afvigende tanker. Jeg vil have den på mit skrivebord i morgen tidlig.

Max – Javel, Chef.

Max ser sig omkring og over mod publikum.

Kim – Hvad tænker du på nu?

Max – Ingenting, det lover jeg.

Kim – Jeg kan da se, at du tænker på noget! Hvad er det?

Max – Jeg spekulerede bare på... Hvad er det her for et sted?

Kim – Et nedlagt teater.

Max – Et teater?

Kim – Et sted, hvor mennesker i gamle dage samledes for at grine sammen.

Max – For at grine?

Kim – Dengang var det lovligt. Man måtte gøre grin med alt. Selv myndighederne.

Max – Selv Den Øverste Leder?

Kim – Selv med sig selv.

Max – Godt, at den tid er forbi for altid.

Kim – Ja... Du tænker vel ikke på noget igen?

Max – Jeg går ind og skriver min rapport.

Max går. Kim vender sig mod publikum.

Kim – Og I? Har I det godt? Ingen alarmerende symptomer? Ingen ukontrollerede latteranfald? Godt. Hvis I holder jer i skindet, får I lov til at gå om lidt...

Kim går. Dom og Pat kommer tilbage.

Dom – Tror du, det er ham?

Pat – Hvem?

Dom – Max! Tror du, han er spion?

Pat – Så du tror ikke længere, det kan være mig.

Dom – Nej.

Et øjeblik.

Pat – Det par kan du udmærket huske.

Dom – Hvilket par?

Pat – Manden, der fortæller kvinden en historie, og de to begynder at grine.

Dom – Hvorfor tror du, jeg kan huske dem?

Pat – Fordi det par... var os.

Dom – Måske. (*Et øjeblik*) Havde du aldrig grinet før?

Pat – Nej. Jeg anede ikke, hvad der skete med mig. Det var som om... jeg mistede kontrollen... Jeg skammede mig lidt.

Dom – Jeg forstår. Sådan er det altid første gang.

Pat – Og dig? Har du grinet med andre kvinder før?

Dom – Ja. Med andre kvinder. Også med andre mænd. Nogle gange flere på én gang.

Pat – Flere på én gang...

Dom – Og kunne du lide det?

Pat – Jeg... Jeg ved det ikke...

Dom – Du kunne lide det.

Pat – Ja...

Dom – Du vil opdage, at man ikke kan undvære det bagefter.

Pat – Det er netop det, der skræmmer mig. Og det er derfor, de har spærret os inde, ikke?

Dom – Ja... De to andre over for os må have været politifolk.

Pat – Det var dem, der førte os hertil. De havde mundbind på, men jeg genkendte deres stemmer.

Dom – Så du vidste det.

Pat – Ja. Men hvorfor skræmmer det dem så meget, at to mennesker griner?

Dom – De ved, at latter kan have en ødelæggende virkning.

Pat – Ødelæggende? Mener du, at det er sundhedsfarligt?

Dom – Ikke for helbredet. Tværtimod. Det er for dem, latteren er farlig.

Pat – Hvorfor?

Dom – Når man først begynder at grine af alting, bliver man langt mindre naiv og derfor langt mindre lydig. Latter er undergravende...

Pat – Hvad vil de så gøre ved os?

Dom – Det ved jeg ikke. Vi skræmmer dem.

Pat – Skræmmer?

Dom – De er bange for, at latteren smitter. At epidemien river hele systemet med sig. Og dem med...

Pat – Tror du, de kunne finde på at slå os ihjel?

Dom – Det har de sikkert allerede overvejet. Men de kan ikke slå alle ihjel...

Pat – Hvad gør vi så?

Dom – Vil du høre en til?

Pat – En vittighed til?

Dom – Hvis vi alligevel skal dø, kan vi lige så godt dø af grin...

Pat – Jeg advarer dig: Jeg er gift.

Dom – Bare rolig. At grine er ikke rigtig utroskab.

Pat – Jeg lytter...

Dom – Det er historien om...

Pat – Lad os ikke blive her. Jeg tror, nogen lytter med...

Dom – Du har ret... Lad os gå ind på mit værelse...

De går. Kim og Max kommer tilbage.

Max – Værsgo, Chef. Her er min rapport.

Kim – Den er ikke særlig tyk... Er du sikker på, at du ikke har glemt noget?

Max – Helt sikker, Chef.

Kim – Hvor er de blevet af? De er vel ikke stukket af...

Max – De må være på deres værelser.

Man hører Dom og Pat grine højt uden for scenen.

Kim – Nu ved vi det i det mindste.

Max – Ja... De har helt sikkert fået virussen.

De lytter igen til deres latter, både generte og foruroligede.

Kim – Har du nogensinde grinet?

Max – Nej. Har du?

Kim – Det lyder smertefuldt, ikke?

Max – Det ved jeg ikke. Jeg har jo sagt, at jeg aldrig har grinet. Prøver du nu at fange mig igen?

Nye latterudbrud høres uden for scenen.

Kim – Denne gang har vi ikke noget valg. Vi må rapportere det til Autoriteten...

Sort.

Akt 3

Kim står op, stadig iført sin Mao-jakke. Dom, Pat og Max sidder ned. Dom og Pat har stadig deres blå, lyserøde eller grønne patientkitler på, mens Max nu bærer en hvid kittel som en sygeplejer.

Kim – Kære venner. Først vil jeg gerne takke jer for at have taget imod vores invitation.

Pat – Vi havde ikke ligefrem noget valg...

Dom – Vi er fanger!

Kim rømmer sig og fortsætter, som om intet var hændt.

Kim – Jeg har samlet jer her til gruppeterapi.

Pat – Du mener et forhør...

Kim – Vi ved, at to af jer har haft et latteranfald, siden I kom hertil. Det beviser, at den ene allerede var smittet før karantænen, og at den anden har fået virussen gennem kontakten.

Dom – Hvis I allerede ved det, hvorfor så dette skuespil af en undersøgelse?

Kim – Vi forventer, at de skyldige angiver sig selv. Det er en del af terapien...

Max – Le? Os? Vi ved ikke engang, hvad det betyder. Vel, venner?

Pat – Drop det bare... Vi har gennemskuet, at du er spion.

Max – Men jeg forsikrer jer...

Dom – Og en meget dårlig spion ovenikøbet.

Max – Fint nok, måske er jeg plantet her, men jeg er ikke spion. Spioner er dem på den forkerte side. Vi er på den rigtige side, ikke, Chef?

Kim – Herren er ikke spion. Han er informant.

Dom – Og hvad er du så helt præcist?

Kim – Jeg er jeres reformator.

Dom – En reformator?

Kim – Jeg er her for at reformatere jer.

Dom – Det er ikke ordets oprindelige betydning.

Kim – Slå op i ordbogen, så kan du selv se!

Dom – Det er jo jer, der har skrevet hele den ordbog om. Men jeg har fundet et eksemplar af en gammel encyklopædi, så jeg ved, hvad alle de ord betød før i tiden.

Kim – Det er nu Autoriteten, der fastlægger hvert enkelt ords betydning, alene ud fra hensynet til Nationens bedste.

Dom – I har skrevet alt om, selv Bibelen! I har erstattet Gud med Den Øverste Leder! Og I har brændt alle bøger for at udslette ethvert spor af fortiden!

Kim – Tilsyneladende ikke dem alle, siden du lader til at have læst nogle stykker.

Dom – Alt, man kan læse i dag, findes på en skærm via et netværk, som I kontrollerer fuldstændigt.

Pat – Så I vil reformatere os... Slette harddisken og geninstallere operativsystemet, er det dét?

Dom – Og sikkert også installere et antivirusprogram...

Kim – Latter er stærkt vanedannende. Har man først grinet én gang, vil man altid få lyst til at gøre det igen.

Pat – Så efter din mening er latter et rusmiddel?

Dom – Et mildt et, i hvert fald.

Kim – Latterafhængighed er som alkoholafhængighed. Man bliver aldrig helt helbredt. Man kan lade være med at grine. Men fristelsen vil altid være der.

Max – Én gang alkoholiker, altid alkoholiker.

Kim – Du ved, hvad du taler om. Du blev sendt på afvænning i ti år. Du drak alkohol i smug. Og du anmeldte dig selv til politiet.

Max – Nu drikker jeg ikke længere.

Dom – Men hvor han dog æder...

Max – Så den her terapi er lidt ligesom et møde hos Anonyme Alkoholikere?

Kim – Netop... Et møde hos Anonyme Grinere.

Pat – Hvor formålet er at afsløre dem, der griner i smug.

Kim – Præcis.

Dom – Og hvordan vil du gøre det?

Kim – Jeg vil fortælle jer en historie. En sjov historie, efter sigende. Så ser vi, hvem af jer der begynder at grine.

Pat – Jeg forstår. En slags screeningtest.

Dom – Det er mærkeligt, men uanset hvilken historie du fortæller, tvivler jeg på, at du får nogen her til at grine.

Kim – Hvorfor det?

Dom – Fordi man for at grine skal være blandt mennesker, der er med på den, og i godt selskab.

Pat – Så i praksis siger du, at den første, der griner, ryger i genopdragelseslejr.

Dom – Eller værre: bliver henrettet.

Kim – Hvordan gættede I det?

Pat – Jeg dør allerede af grin...

Kim – Nå, men jeg fortæller historien alligevel.

Max – Vi lytter, Chef.

Kim – En tosse finder et spejl. Han kigger i det, ser sit eget ansigt og udbryder: "Det fjæs siger mig et eller andet." En anden tosse tager spejlet, kigger i det og svarer: "Selvfølgelig. Den idiot er jo mig!"

Max – Det er jo komplet idiotisk.

Kim – Det er netop dét, der er sjovt, ikke? Tror jeg da.

Dom – Det kommer også an på, hvordan man fortæller den.

Pat – Og især på, hvem der fortæller den.

Kim – Synes I?

Pat – Når man ved, at man bliver henrettet, hvis man griner, hjælper det ikke ligefrem.

Kim – Gør det ikke?

Pat – Nej.

Kim – Jeg forstår, hvad du mener... Så siger vi bare... den første, der griner, får en dask! Hvem vil lege med mig?

De andre tier.

Max – Jeg vil gerne lege med dig, Chef.

Kim – Godt... Hvis du griner, taber du...

De tager hver et glas vand og drikker uden at synke, så de beholder vandet i munden. Derefter tager de fat om hinandens hage. Længe står de helt stille og tavse og ser hinanden alvorligt direkte i øjnene. De andre betragter dem forundret. Lidt efter lidt begynder Max at smile, indtil han bryder ud i latter og samtidig sprøjter vandet fra munden lige i ansigtet på Kim. Latteren smitter, og de andre bryder også ud i latter.

Kim – Så er alle smittet...

Dom – Nu er han en af os. Han griner ligesom os andre...

Kim (til Max) – Godt. Nu er du virkelig i karantæne.

Max forsøger at tage sig sammen.

Max – Javel, Chef.

Men Max kan ikke lade være med at blive ved med at grine.

Kim – Synes du, det er morsomt?

Max – Overhovedet ikke! Altså jo, men...

Dom – Der kan du se. Du kan også være morsom, når du vil. Eller rettere når du ikke vil...

De bliver alle ved med at grine lidt hysterisk. Kim virker stærkt utilpas og næsten bange for latteren.

Kim – Jeg beordrer jer til at holde op med at grine!

Men de andre er grebet af latteranfaldet og kan ikke standse. Kim holder sig for ørerne og skynder sig ud. Dom, Pat og Max holder gradvist op med at grine.

Dom – Nå? Hvordan føles det?

Max – At grine? Jeg ved det ikke... Jeg troede, det gjorde ondt. Men faktisk er det ret behageligt.

Pat – Meget behageligt...

Max – Det letter i hvert fald.

Dom – Tænk, at man engang måtte grine offentligt...

Pat – Hvordan endte vi her?

Dom – Det begyndte for meget længe siden, men udviklede sig gradvist. Først forbød man at grine af bestemte ting. Religionen til at begynde med...

Max – Og myndighederne, selvfølgelig.

Dom – Så gjorde man Den Øverste Leder til en ny Gud, og enhver kritik blev til blasfemi.

Max – Alkohol blev også forbudt, fordi man lettere kommer til at grine, når man er fuld.

Dom – Autoriteten havde udarbejdet en liste over emner, man stadig måtte grine af. År for år blev listen kortere.

Max – Til sidst besluttede de, at det nemmeste var helt at forbyde latter.

Dom – Og sådan endte vi lidt efter lidt med, at fordi man ikke længere måtte grine af alt, måtte man til sidst ikke grine af noget som helst...

Max – Til sidst måtte man ikke engang grine ad sig selv...

Dom – Selv de fattige måtte ikke længere grine af deres egen elendighed.

Pat – Men hvordan fik de folk til at overholde forbuddet?

Dom – Myndighederne behandlede latter som en psykisk sygdom. Enhver, der blev taget i at grine, blev straks interneret.

Max – Og selvfølgelig fjernede de alt, der kunne give folk lyst til at grine.

Dom – Aviser blev forbudt, teatrene lukket, selv censuren blev total...

Max – Klovne, komikere og skuespillere blev betragtet som farlige terrorister.

Dom – Latter blev behandlet som spedalskhed i gamle dage. Folk blev muret levende inde i deres egne hjem, fordi nogen havde hørt dem grine.

Max – Hele befolkningen blev også tvunget til at gå med mundbind.

Dom – Under påskud af at beskytte sig mod en virus. I virkeligheden var det for, at man ikke længere skulle kunne se så meget som et smil på nogens ansigt. Mundbindene var blevet til mundkurve.

Max – Som i visse religioner før i tiden.

Dom – Før Autoriteten blev den eneste religion.

Max – Lidt efter lidt holdt man helt op med at høre nogen grine.

Dom – Når man forbød latter, forbød man selvfølgelig også kritik og protest.

Max – Ingen arbejdskonflikter, ingen politiske debatter og dermed ingen valg.

Dom – Som det allerede var tilfældet i mange sekulære eller religiøse diktaturer.

Max – Autoriteten troede, at dette onde var udryddet for altid. Men på det seneste er enkelte tilfælde dukket op igen. I er blandt dem.

Pat – Hvad vil de gøre ved os? Slå os ihjel?

Max – Før de eliminerede jer, fordi I regnes for uforbederlige grinere og dermed uhelbredelige, ville de bruge jer til forsøg.

Pat – Forsøg?

Max – Undersøge publikums reaktion på kontakten med jer, se hvordan smitten breder sig, og hvilke ødelæggelser latter kan forårsage i en sund befolkning.

Pat betragter publikum.

Pat – Så det var meningen, at vi skulle få dem til at grine?

Dom – Vi kan kun et par dårlige vittigheder...

Pat – Så må vi lære at grine og få andre til at grine igen.

Et øjeblik.

Max – Men hvad sker der, hvis Den Øverste Leder svigter os?

Dom – Det bliver ikke verdens undergang. Snarere en ny begyndelse. Oplærerne bliver lærere igen. Og reformatorerne politikere...

Max – Og informanter som mig? Jeg kan jo ingenting! Hvad skal der blive af mig?

Dom – Hvis du ikke kan noget, kan du altid blive skuespiller.

Sort.

Akt 4

Pat går bekymret frem og tilbage. Hun går hen mod publikum.

Pat – Bare rolig, I bliver også snart lukket ud. Det håber jeg i hvert fald...

Dom kommer ind.

Dom – Nå, noget nyt?

Pat – Stadig ingenting. Jeg syntes, jeg kunne høre lidt uro udenfor. Men lyden er meget dæmpet.

Dom – Teatre er altid meget godt lydisolerede.

Pat – Hvor er spionen?

Dom – Han er ved at spise de sidste pizzaer...

Pat – Vi er stadig spærret inde her, afskåret fra omverdenen. Det er flere dage siden, vi har fået nyt udefra.

Dom – Når fryseren er tom, dør vi af sult. Og vi, der troede, vi skulle dø af grin...

Pat – Tror du, vi kommer levende herfra?

Dom – Var vi ikke allerede døde, før de satte os i karantæne...?

Pat – Du har ret. Den eneste virkelige sygdom, vi har lidt af længe, er kronisk sortsyn.

Dom – Og latter er snarere modgiften.

Max kommer tilbage.

Max – Jeg kan høre nogle mærkelige lyde udenfor... Kan I ikke?

Dom – Nej...

De tre lytter.

Pat – Jo, måske... Det lyder meget langt væk...

Dom – Det lyder som... eksplosioner, ikke?

Max – Eksplosioner? Så må det være lattereksplosioner.

Kim kommer tilbage. Hun ser forkommen ud, og tøjet sidder i uorden. Hun bærer et skilt med latter forbudt: På et stykke papir i en rund ramme med rød kant ses et grinende emoji-ansigt med en rød skråstreg hen over.

Max – Du ser ikke for godt ud, Chef. Hvad er der sket?

Kim – Situationen har udviklet sig...

Max – Ikke i den rigtige retning, ser det ud til.

Kim – Det kommer an på, for hvem.

Max – Breder epidemien sig?

Kim – Desværre. Den er blevet til en verdensomspændende pandemi. En helt ukontrollabel latterkrise. Et globalt latteranfald. Der meldes om lattereksplosioner overalt i byen.

Max – Er det virkelig så alvorligt?

Kim – Latter bryder ud på hvert et gadehjørne. Politiet har fuldstændig mistet kontrollen. Endnu værre: Mange betjente er allerede døde af grin... De griner kæberne af led. De griner, så ribbenene knækker! De vrider sig af grin! De ligger flade af grin! De griner som gale! De krummer sig sammen af grin! De ruller rundt på gulvet af grin! De tisser i bukserne af grin! De græder af grin!

Max – Kan man også græde af grin?

Kim – Kender I det gamle udtryk: "Jo flere tosser vi er, desto mere griner vi"?

Max – Nej.

Kim – Så kan jeg fortælle jer, at hele verden er blevet tosset!

Dom – Så revolutionen er i gang...

Kim – Hele vores system er ved at bryde sammen. Myndighederne er trådt tilbage, og Den Øverste Leder har forladt landet.

Max – Den Øverste Leder? Hvor er han taget hen?

Kim – Han har søgt politisk asyl i Vatikanet. Der risikerer han i det mindste ikke at dø af grin.

Pat – Og hvad vil I gøre med os?

Kim – Der er ingen grund til at holde jer i karantæne længere. I er frie.

Dom – Endelig... Det glæder jeg mig til at se. Folk, der griner på gaden, i den offentlige transport og måske i morgen også i biograferne og teatrene.

Kim – Jeg synes overhovedet ikke, det er morsomt.

Pat – Kom nu! Grin lidt sammen med os!

Dom – Kender du den her? Det er historien om en tosse, der ville forbyde hele verden at grine...

Max – Og til sidst er det ham selv, der bliver kvalt af grin.

De andre bryder ud i høj latter. Kim bliver også ramt af et nervøst latteranfald, som snart går over i kramper, og hun falder om. Pat bøjer sig over hende.

Pat – Hun er død! Kan man virkelig dø af grin?

Max – Det er et fænomen, man har observeret på det seneste. Autoritetens ledere falder døde om som ramt af lynet, når de udsættes for et tordenbrag af latter.

Dom – Derfor var de så desperate efter at standse epidemien.

Pat (*til Max*) – Men du døde ikke.

Max – Sikkert fordi jeg allerede var holdt op med at tro på det...

Dom – Du var allerede vaccineret, på en måde. Ligesom os!

Pat – Så vi er frie?

Dom – Frie til at grine af alt igen!

Pat – Og vi troede, at vi var her på grund af fugleinfluenza eller Tsingtao-virus.

Max – Hvad skal vi nu gøre?

Dom – Vi skal lære at grine igen. Vi skal lære at leve igen.

Pat – Det gør mig lidt bange...

Dom – Det er normalt. I begyndelsen ved frigivne slaver ikke, hvad de skal stille op med deres frihed.

Max – Kunne jeg begynde at drikke igen?

Pat – Selvfølgelig! Men måske får du slet ikke brug for det længere.

Max – Det er fantastisk! Men det er godt nok svimlende.

Dom – Ja... Vi er som en afdød tryllekunstners duer.

Max – Hvad betyder det?

Dom – Vi blev født af et tryllesnummer. Men tryllekunstneren, der fik os til at opstå af ingenting, er væk. Vi ved intet om den illusion, der skabte os, og vi ved ikke længere helt, hvad vi skal stille op med vores vinger...

Pat – Det var smukt sagt.

Dom – Det er poesi.

Pat – Poesi?

Dom – Endnu en ting, de havde forbudt.

Pat – Findes der flere af den slags ting?

Dom – Mange! Orgasmen, for eksempel. Ved du heller ikke, hvad det er?

Pat – Jeg har jo sagt, at jeg er gift...

Dom – Jeg kan vise dig det senere. I enrum... Du vil se. Orgasmen er for kærligheden, hvad latteren er for intelligensen, eller hvad et nys er for en forkølelse. Det helbreder ikke noget, men det lindrer i øjeblikket.

Kim kommer til sig selv igen.

Pat – Nå, hun var vist ikke helt død alligevel.

Max – Hun var nok også ved at holde op med at tro på det.

Kim – Hvad skete der med mig?

Pat – Du fik et latteranfald. Bare rolig, det skal nok gå nu.

Max – Og publikum? Dem havde vi glemt.

Dom – Nu hvor vi igen må få dem til at grine uden at blive straffet...

Max – Må vi det, Chef?

Kim – Vi er trods alt i et teater.

Dom – Så må vi finde på nogle nye sjove historier.

Kim – Ja, for den historie om tosserne og spejlet forstår jeg stadig ikke...

Dom – Det er faktisk en symbolsk historie.

Kim – Symbolsk? Hvad er nu det?

Dom – Humor er et spejl. Det spejl, skuespillerne holder op for publikum, så publikum kan grine af sine egne svagheder.

Pat – Og vi kan alle genkende os selv i det spejl.

Dom – Alle. Undtagen tosserne, som hellere vil smadre spejlet end se det forvrængede ansigt, det viser dem.

Max – Så lad os grine!

Dom – Det er vores frihed. Og som en komiker fra forrige århundrede sagde: Friheden slides kun op, hvis man ikke bruger den.

Pat – Lad os grine sammen, men lad os grine af alt...

Max – For hvis vi i dag ikke længere må grine af alt, må vi i morgen slet ikke grine.

Max griber skiltet med latter forbudt og presser det ned over hovedet på Kim. De bryder alle ud i høj latter, som eventuelt kan forstærkes med indspillet latter.

Sort.

Slut

Om forfatteren

Jean-Pierre Martinez blev født i 1955 i Auvers-sur-Oise i Frankrig. Han begyndte sin karriere som trommeslager i forskellige rockbands, før han arbejdede med semiotik inden for reklamebranchen. Senere blev han manuskriptforfatter til tv og vendte derefter tilbage til scenekunsten som dramatiker.

Han har skrevet omkring hundrede manuskripter til tv og **123 teaterstykker**, heriblandt komedier, der er blevet opført i mange lande, såsom *Fredag den 13.* og *Strip Poker*.

Jean-Pierre Martinez er i dag en af de mest opførte nulevende franske dramatikere. Hans stykker er oversat til adskillige sprog og er blevet opført i **mere end 100 lande** af både professionelle teatre og amatørgrupper.

Teatergrupper, instruktører og skuespillere kan læse og downloade hans stykker gratis på:

<https://jeanpierremartinez.net>

Teksterne kan downloades gratis. **Enhver offentlig opførelse kræver dog forudgående tilladelse og betaling af de gældende opførelsesafgifter**, som udgør en rimelig betaling for forfatterens arbejde.

Jean-Pierre Martinez er repræsenteret af det franske forfatterselskab **SACD (Société des Auteurs et Compositeurs Dramatiques)**.

For at kontakte Jean-Pierre Martinez og anmode om tilladelse til at opføre et af hans værker:

<https://jeanpierremartinez.net/en/contact-2/>

Ophavsret

Denne tekst er beskyttet af ophavsretten.

Enhver reproduktion, offentliggørelse, bearbejdelse eller brug af hele eller dele af teksten uden forudgående tilladelse fra forfatteren er forbudt, medmindre andet følger af gældende lovgivning.

Teksten til dette skuespil kan downloades gratis.

Opførelsesrettigheder, som udgør en rimelig betaling for forfatterens arbejde, er imidlertid en juridisk forpligtelse. Uanset om der er tale om en amatør- eller professionel produktion, skal der indhentes tilladelse til at opføre stykket, og de tilhørende royalties skal betales.

For at kontakte Jean-Pierre Martinez og anmode om tilladelse til at opføre et af hans værker:

<https://jeanpierremartinez.net/en/contact-2/>

Avignon – oktober 2026

<https://jeanpierremartinez.net>